

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

 Дар'я МАЛЬЧИКОВА
19 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Освітня програма Середня освіта (історія та громадянська освіта)

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізація А 4.03 Історія та громадянська освіта

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет психології, історії та соціології

Кафедра історії, археології та методики викладання

Курс І

Івано-Франківськ 2025/2026

Програму розроблено:

1. **Водотика Сергій Григорович**, професор кафедри історії, археології та методики викладання, доктор історичних наук, професор
2. **Кузовова Наталя Миколаївна**, завідувачка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка
3. **Батенко Ганна Вячеславівна**, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка

Програму розроблено на основі освітньо-професійної програми Середня освіта (Історія та громадянська освіта) другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої наказом ректора ХДУ № 284-Д від 31 травня 2025 р.

Деканеса факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання

Протокол № 2 від 22 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри

Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 2 від « 16 » вересня 2025 р.

Голова ради

Тетяна ШВЕЦЬ

Керівниця навчального відділу
“19” вересня 2025 року

Вікторія ЯЦЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВСТУП

(загальна інформація про практику, коротка анотація, термін практик)

Практична підготовка здобувачів, які навчаються у Херсонському державному університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики в закладах освіти, на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Переддипломна практика здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня відбувається у 1 семестрі термін – 1 тиждень для денної та заочної форм навчання, на базах закладів середньої освіти.

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю	Опис, мета
ОК 10	Переддипломна практика	1,5	диф. залік	Апробація методичної частини кваліфікаційної роботи (проєкту), оволодіння здобувачами відповідними методиками дослідження

1. Мета, основні завдання та формат (очний, дистанційний, змішаний, екскурсія, виїзна) практики

Мета практики: виконання та апробація методичної частини кваліфікаційної роботи (проєкту), закріплення та поглиблення базових професійних вмінь та формування навичок, що необхідні при виконанні функцій вчителя історії та класного керівника у школі. Практика передбачає планування науково-дослідної роботи здобувача індивідуальні консультації з

науковим керівником, використання методичних рекомендацій з написання кваліфікаційних робіт ХДУ, співпрацю з установами за темою дослідження.

Основні завдання практики:

- вивчення вимог до написання кваліфікаційних робіт (проектів) у ХДУ.
- вибір теми магістерської роботи: здобувач разом з науковим керівником має визначити актуальну тему, яка відповідає його науковим інтересам і спеціалізації. Обраний напрямок повинен бути релевантним до сучасних проблем та викликів у відповідній галузі знань.
- розробка попереднього плану з зазначенням основних розділів та узгодження плану та методології дослідження з науковим керівником.
- Складання списку джерел і літератури: пошук та відбір релевантної літератури та наукових статей через бібліотеки, наукові бази даних та інтернет-ресурси, формування попереднього списку літератури з урахуванням найновіших досліджень і публікацій, узгодження списку джерел з науковим керівником та його затвердження.

Формат проведення практики: дистанційний

2. Програмні результати навчання та компетентності

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 10	Переддипломна практика	ЗК3-5	ФК1-7,9-10	ПРН 1. Визначати предметний зміст та послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; формувати в учнів уявлення про історію на підставі сучасних наукових досягнень. ПРН 2. Розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності. ПРН 3. Добирати доцільні форми, методи і засоби навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; застосовувати інноваційні технології навчання історії; упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, інтегрованого навчання, виховання та розвитку учнів. ПРН 4. Формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технологію критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії;

				розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції. ПРН 5. Оцінювати результати навчання учнів та здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу. ПРН 6. Формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку. ПРН 7. Формувати в учнів знання про історичні факти, що відображають історію Південної України, стійкі переконання про необхідність збереження історико-культурних пам'яток. ПРН 8. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу. ПРН 9. Знати форми та напрями особистісного професійного розвитку, професійні права, мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, дотримуватись принципів академічної доброчесності. ПРН 10. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інновації у власну педагогічну практику; планувати власний професійний розвиток.

3. Програма (види, зміст і обсяг завдання (робіт), форма виконання) практики

Зміст і оцінювання практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентації тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)
1	2	3	4
1.	Обрання керівника та теми кваліфікаційної роботи (проєкту)	Обґрунтування теми кваліфікаційної роботи (проєкту)	20
2.	Визначення мети, завдань кваліфікаційної роботи (проєкту) та складання плану дослідження	План кваліфікаційної роботи (проєкту)	20
3.	Складання списку джерел за темою кваліфікаційної роботи (проєкту)	Список джерел за темою кваліфікаційної роботи (проєкту)	10
4.	Загальне оформлення та ведення звіту про результати практики, презентація результатів практики, захист практики	Звіт про проходження практики	50
Загальна кількість балів			100

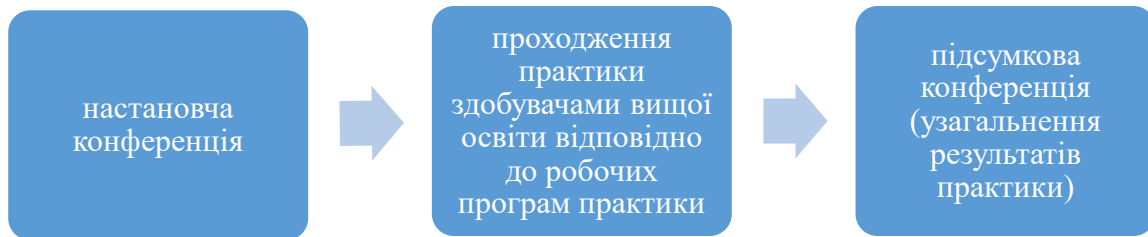
Примітки:

Загальна кількість балів:

-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)

4. Організація проведення практики

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: презентація, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація;
- практичні методи: розв'язання практичних та аналітичних завдань, метод проектування, виконання індивідуальних завдань, тренінг тощо.

5. Методичні рекомендації

Досягнення поставленої мети і завдань практики передбачає апробацію методичної частини кваліфікаційної роботи (проєкту), оволодіння здобувачами відповідними методиками на практиці.

Основною формою реалізації програми практики є проведення уроків історії або виховних заходів за темою кваліфікаційної роботи (проєкту).

В процесі практики здобувачам рекомендується:

- вивчати змістові та формальні вимоги до написання та оформлення кваліфікаційної роботи (проєкту) СВО «Магістр»;
- отримати консультації наукового керівника з уточнення, подання на розгляд кафедри теми дослідження, сформулювати план, мету і завдання дослідження;
- розпочати опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання списку джерел та літератури.

6. Система та критерії оцінювання, формування підсумкової оцінки.

За результатами виконання завдань практики та успішного захисту на звітній конференції, здобувач отримує **підсумкову оцінку**.

Підсумкова оцінка переддипломної практики нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Рекомендований розподіл балів за результатами проходження практики

Зміст завдання	Кількість балів
Поточний контроль	50
Обрання та кваліфікаційної роботи (проєкту): - обґрунтування теми кваліфікаційної роботи (проєкту)	0-20
Визначення мети, завдань кваліфікаційної роботи (проєкту) та складання плану дослідження: - План кваліфікаційної роботи (проєкту)	0-20
Складання списку джерел за темою кваліфікаційної роботи (проєкту): - Список джерел за темою кваліфікаційної роботи (проєкту)	0-10
Підсумковий контроль	50
Ведення звіту про результати практики	0-10

Захист звіту	0-25
Відповіді на запитання	0-15

Здобувач має право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д), розміщеного за покликанням: <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звітні документи акуратно оформлюються і подаються груповому керівнику на наступний робочий день після завершення практики. Звітна документація перевіряється, затверджується та оцінюється груповим керівником.

Звіт про практику формується із наступних документів:

1. Звіт про результати практики, в якому обов'язково вказано (його форма та вимоги щодо заповнення доводяться до практикантів на настановній конференції організатором практики):

- терміни початку і закінчення практики, інформація про виконання програми практики;
- перелік всіх видів робіт, що здійснювались за період практики;
- оцінки та підписи групового керівника.

Звіт про практику формується із наступних документів:

1. Звіту про проходження практики.
2. Обґрунтування теми кваліфікаційної роботи (проєкту)
3. План кваліфікаційної роботи (проєкту)
4. Список джерел за темою кваліфікаційної роботи (проєкту)

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках:

- ведення здобувачем звіту про результати практики, де записуються усі види робіт під час проходження практики;
- оцінка видів робіт, передбачених програмою практики, керівниками практики;
- оцінювання здобувачів включає оцінки за кожне виконане завдання.

Критерії оцінювання практики

Підведення підсумків та узагальнення результатів навчальної практики відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів), за участі керівників від університету, представників деканату та членів комісії відповідно до Розпорядження ХДУ «Про затвердження складу комісій для проведення заліку».

Підсумкова оцінка за практику складається з суми балів, отриманих від керівника від бази практики.

Підсумковий контроль здійснюється під час підсумкової конференції, на якій практикант звітує про виконання завдань практики комісії, призначеній деканом факультету.

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Localgrade	Оцінка ЄKTC		Оцінка за національною шкалою/Nationalgrade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392)
2. Державний стандарт базової середньої освіти (30 вересня 2020 року). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2023. 187 с. https://lib.iitta.gov.ua/736974/1/Osvitni_vraty.pdf
4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ, ВИКЛАДАННІ Й ДОСЛІДЖЕННЯХ У ХЕРСОНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ. Івано-Франківськ, 2023.
5. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності
6. Навчальні програми з історії, 5-9, 10-11 класи/ Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України / <http://mon.gov.ua/>
7. Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д)
8. Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

Допоміжні:

9. Carol A. Chrestensen & Carolyn D. Baker (2002) Pedagogy, observation and the construction of learning disabilities, Pedagogy, Culture & Society, 10:1, 73-93, DOI: 10.1080/14681360200200128.
<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14681360200200128>
10. Батенко Г.В. Повстання 1929 року в Палестині: релігія, економіка, політика у викладанні історії. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали

- Всеукраїнської науковопрактичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін. Херсон: Вид-во ХДУ, 2021. С.5-7.
- 11.Бойков Ю.А. Теоретичні аспекти розгляду понять «держава» і «народ» при викладанні історико-правових дисциплін. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін. Херсон: Вид-во ХДУ, 2021.С.13-17.
- 12.Водотика, С. Г. Нарис історії Херсонщини. Давній час. Наук.-попул. нарис. Київ : Видавець О. Філюк, 2016. 234 с.
- 13.Еко, У. Як написати дипломну роботу / перекл. О. Глотова. Тернопіль: «Мандрівець», 2007. 224 с.
- 14.Іванюк, І.В., Гриньова, М.В. (2021). *Готовність педагогів до використання інтерактивних методів навчання під час запровадження громадянської парламентської освіти*. Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – довузівська підготовка – вища заклад освіти, 1. С. 143-146.
- 15.Кузовова Н.М. Голодомор 1932-1933 років на уроках історії: методика вибору джерел та протидії фейкам. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін. Херсон: Вид-во ХДУ, 2021.С.13-17.
- 16.Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
- 17.Нос, Л. С. «Педагогічна практика у системі професійної підготовки майбутніх вчителів: канадський та британський досвід». Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія 1 (2019): 203-205.
- 18.Павленко, В. Я. Запорозьке козацтво на території Херсонщини. Вид. 2 доповнене. Херсон : ПП «Вишемирський», 2014. 79 с.
- 19.Херсонщина: від найдавніших часів до сьогодення. Навчально-методичний посібник для вищих та загальноосвітніх навчальних закладів / Цибуленко

Л.О., Водотика С.Г., Батенко Г.В., Кузовова Н.М., Павленко В.Я.,
Цибуленко Г.В. Херсон, 2017. –416 с.

Електронні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України / <http://mon.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Херсонського державного університету <http://www.kspu.edu/>
3. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу:
https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx
4. Електронна бібліотека Академії педагогічних наук НАН України. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/>